

Полша тарихи (1918—1939)

Урушлараро Полша тарихи 1918-йилда мустакил Полша давлатининг тикланишидан то 1939-йилда Иккинчи жаҳон уруши бошланишида фашистлар Германияси томонидан Гарбдан Полшага бостириб киришигача бўлган даврни, сўнгра Шарқдан икки ҳафталик Совет Иттифокини ўз ичига олади. Кейинроқ жаҳон урушлари орасидаги Полша суверенитетининг йигирма йиллик даври Интербеллум деб номланади.

Полша 1918-йил ноябр ойида Австрия-Венгрия, Германия ва Россия империяларининг бир асрдан ортиқ бўлинишидан сўнг қайта тикланди.[1][2][3] Унинг мустақиллиги 1919-йил июндаги Версал шартномаси[4] орқали голиб давлатлар томонидан тасдиқланди ва ҳудуднинг катта қисми 1918-йилдан 1921-йилгача бўлган катор чегара урушларида галаба қозонди.[2] Полшанинг чегаралари 1922-йилда белгилаб қўйилган ва 1923-йилда халқаро миқёсда тан олинган.[5][6] Полша сиёсий саҳнаси 1926-йил май ойида Жозеф Пилсудски (1867—1935) ҳокимиятни қўлга киритгунга қадар ва демократия тугагунига қадар демократик, аммо тартибсиз эди. Аграр сиёсати ерларнинг деҳқонларга қайта тақсимланишига олиб келди ва 1921—1939-йилларда мамлакатда сезиларли иқтисодий ўсишга эришилди. Аҳолининг учдан бир қисми озчиликлардан — украинлар, яҳудийлар, беларуслар, литвалликлар ва немислар[7]дан иборат эди.

Шаклланиш йиллари (1918—1921)

АҚШ президенти Вудро Вилсон ўзининг "Ўн тўрт банди" да Полша мустақиллигини уруш мақсади қилиб қўйди ва бу мақсад 1918-йил баҳорида иттифокчилар томонидан маъқулланди. Германияга қўйилган сулҳ шартларининг бир қисми сифатида барча немис

кучлари Полша ва бошка босиб олинган худудларда туришлари керак эди. Уруш тугагач, немислар Пилсудскийни хибсга олиб, Варшавага кайтариб юбордилар. 1918-йил 11-ноябрда немислар тузган кўгирчок ҳукуматни ўз назоратига олди. Игнасей Дасзински 6-ноябрдан бошлаб Люблиндаги киска муддатли Полша ҳукуматини бошқарган, аммо Пилсудски бу вақтда катта обрўга эга эди. Дасзински ва бошка Полша раҳбарлари уни армия бошлиги ва амалда Полша Республикасига айланган давлат раҳбари сифатида тан олдилар.

Чегаралар

Ўша даврдаги кўпчилик Полша раҳбарлари каттарок Полша давлатини яратишни истарди; Париж тинчлик конференцияси давридаги оптимал режалардан бири: Шаркий Пруссия ва Германиянинг Кёнигсберг шахрини Полша билан божхона иттифокига кўшишни ўз ичига олган эди. Шу билан бирга, собик Полша-Литва Хамдўстлигининг аник чегаралари исталмаган, гарчи Роман Дмовски томонидан очилиш гамбити сифатида эслатиб ўтилган. Полша ва унинг аҳолиси ўз давлатларини (масалан, Украина, Белоруссия ва Болтикбўйи: Литва, Латвия, Эстония) яратиш учун курашаётган пайтдан бери бу ернинг катта кисми Россия империяси томонидан назорат килинган. Полша раҳбарияти халкни 17-аср чегараларига кайтаришни максад килмаган.[8] Полша сиёсатчилари ўртасида Полша бошчилигидаги янги давлат канча худудни ўз ичига олиши ва у қандай шаклда бўлиши кераклиги ҳақида турлича фикр билдирган. Юзеф Пилсудски демократик, Полша бошчилигидаги мустакил давлатлар федерациясини тузиш тарафдори эди.

Совет Россияси билан уруш

Советлар билан ҳарбий тўқнашув Полшанинг шарқдаги чегараларини белгиловчи омил бўлди. Пилсудски Украинанинг қолган кисми (Киевдаги Полшага дўст ҳукумат бошчилигида у ўрнатишга ёрдам бериши керак эди) ва Литва билан федерация яратишни ва шу тариқа "Интермариум" (полякча: „Миєдзйморзе“, том маънода) деб номланган Марказий ва Шаркий Европа федерациясини ташкил қилишни режалаштирганди. „денгизлар орасидаги худуд“). Россиянинг янги коммунистик ҳукумати раҳбари Ленин Полшани урушдан кейинги уюлмаган Германиянинг ишчилар синфига коммунизм ўтиши учун кўприк сифатида кўрди. Ва бу масала янада мураккаблашди, чунки баъзи бахсли худудлар 18-асрнинг охирида бўлинганидан бери турли хил иктисодий ва сиёсий ўзига хосликларни ўзлаштирган, баъзиларида эса этник поляк кўпчилик бўлмаган, биринчи навбатда, уларни поляклар ўзларининг тарихий худудлари деб билишган чунки улар Полшани кўп миллатли давлат сифатида тасаввур қилишган.

1919-йилда бошланган Полша-Совет уруши минтакавий урушларнинг энг муҳими бўлди. Пилсудский биринчи марта 1920-йилда Украинага йирик ҳарбий ҳужумни амалга оширди ва май ойида Полша-Украина қўшинлари Киевга этиб боришди. аммо, бир неча ҳафта ўтгач, Полша ҳужуми Совет қарши ҳужумига дуч келди ва Полша қўшинлари чекинишга мажбур бўлди. Полша Украинадан қувиб чиқарилди.[9] лекин Варшава жангида Пилсудски ажойиб қарши ҳужум уюштирди ва машхур галабага эришди.[10] Ушбу „Вистуладаги мўжиза“ Полша хотирасида рамзий галабага айланди. Пилсудски қизил

кучларни шаркка суриб, хужумни давом эттирди. Охир-окибат, чарчаган иккала томон 1921-йил бошида Ригада Белоруссия ва Украинанинг бахсли хуудларини ажратувчи тинчлик шартномаси икки жангчи ўртасида имзоланди.[8] Ушбу келишув Антанта билан тузилган халқаро шартномада тан олинган.

Совет тарихшунослигида Полша-Совет уруши „Ок кутбларга қарши уруш“ деб ҳам аталган.

Рига келишуви бутун минтаканинг кейинги йиллардаги тақдирига катта таъсир қилди. Украинлар ва беларуслар ўзларининг давлати ёки вилоятсиз қолишди ва баъзи полшаликлар ҳам Совет Иттифоқи чегараларида бўлишди. Фуқароларининг учдан бир қисми этник бўлмаган поляклар бўлган янги ташкил этилган Иккинчи Полша Республикаси бу жараёнда ўзини бегона ҳис қилган мамлакатдаги этник озчиликлар ҳисобидан Полша ўзига ҳослиги, маданияти ва тилини тарғиб қилиш билан шугулланган.

Демократиядан авторитар ҳукуматгача

Қайта тузилган Полша кўплаб қийин муаммоларга дуч келди: кенг қўламли уруш зарари, вайрон бўлган иқтисодиёт, миллий озчиликлардан ташкил топган аҳолининг учдан бир қисми, асосан Германия саноат манфаатлари назорати остидаги иқтисод ва уч зонали қайта бирлаштириш зарурати. бўлиниш даврида мажбуран ажратилган. Полшанинг расмий сиёсий ҳаёти 1921-йилда Полшани Франциянинг Учинчи республикаси намунасидаги республика сифатида лойихалаштирган конституциянинг қабул қилиниши билан бошланди.

Янги ва тажрибасиз ҳукумат жиддий муаммоларга дуч келди; аллақачон ҳукумат амалдорлари орасида корруптсия авж олган эди.[11] Янги давлатда инклюзивлик ҳақида келишмовчиликлар кўп эди. Роман Дмовский этник жихатдан бир хил Полша халқини ва модернизатсия учун гарбпараст немисларга қарши ёлғиз тасаввур қилган; у шунингдек, кучли антисемитизм муносабатини қўллаб-қувватлади ва Полша католик ва иерархик давлат бўлиши кераклигини таъкидлади.[12][13] Бирок, Пилсудски ўз идеалини кўп миллатли Полша-Литва Ҳамдўстлиги ҳақидаги тушунчаларга асослади. Амалда бу мамлакатдаги озчиликнинг овозига эътибор бермаслик ва яқин атрофдаги давлатлар билан келишув излашни англатарди. Умумжаҳон сайлов ҳуқуқи озчиликларга овоз бериш ҳуқуқини берди, айниқса улар яҳудийлар бошчилигидаги Миллий озчиликлар блоқи (БМН) коалитсиясини тузганларида ва улар биргаликда аҳолининг учдан бир қисмини ва 20% овозни ташкил этган. Бирок, туманлар озчилик вакиллигини қамайтириш учун геррймандер қилинди. БМН 1922-йилда ПСЛ чиптасида Габриел Нарutowични президент этиб сайлашга ёрдам берди, аммо у ўнг томондан ёмон хужумларга учради ва беш кунлик лавозимидан сўнг ўлдирилди.

1926-йилги давлат тўнтариши

Конституция қабул қилингандан сўнг, Пилсудски ижроия ҳокимиятининг чекланган ролидан норози бўлиб, лавозимидан истеъфога чиқди. Сеймнинг самарасизлиги унинг атрофидагиларнинг бир қисмини ҳарбий тўнтариш ва ҳокимиятни қайта тиклашни тақлиф қилишига олиб келди; у ёлғиз қолди. 1926-йилга келиб, у қўндирилди ва 1926-йил майдаги давлат тўнтаришини бошлади, бу эса озгина зўравонлик билан муваффақият

козонди. Кейинги ўн йил давомида Пилсудски Полша ишларида умумий машхур марказчи режимнинг кучли шахси сифатида хукмронлик килди, гарчи у ҳеч қачон мудофаа вазиридан ташқари расмий унвонга эга бўлмаган. У 1921-йилги конституцияни саклаб қолди ва шовқинли, самарасиз Сейм ўз фаолиятини давом эттирди, лекин у деярли ҳар доим унга ҳохлаган нарсани берди. Режим танқидчилари вақти-вақти билан ҳибсга олинди, лекин уларнинг аксарияти тухмат учун судга тортилди. Маршал ўзини партизан сиёсатдан устун бўлган ва Полша Сотсиалистик партиядан узоқлашиб, кўпроқ халқ томонидан қўллаб-қувватланган миллий кутқарувчи сифатида кўрсатди. 1935-йилда Полшанинг янги Конституцияси қабул қилинди, аммо Пилсудски тез орада вафот этди ва унинг меросхўрлари очик авторитаризмга ўтишди.

Иккинчи Республика 1918-йилдаги юқори натижаларга эриша олмади. Чехословакия бундан мустасно, Марказий Европанинг бошқа жойларида бўлгани каби, демократияни ўрнатишга уриниш муваффақиятли бўлмади.

Иктисодий ва ижтимоий муаммолар

Хукумат чет элга қарашли активларни миллийлаштирди ва уларни бошқарди, чунки уларни сотиб олиш учун ички капитал етарли эмас эди ва қимга нимани олиш кераклигини аниқлашдан кўра осонроқ эди. Полша Шарқий Европадаги бошқа давлатларга қараганда иктисодиётда давлатнинг юқори даражада иштирок этиши ва қамроқ хорижий сармояга эга эди. Иктисодиётни марказлаштиришга бўлган бундай эътибор Полшанинг ривожланишига тўсқинлик қилди. Иктисодиёт асосан аграр соҳага асосланган эди ва 1929-йилда бошланган бутун дунё бўйлаб Буюк Депрессия ҳар бир соҳада қийинчиликларни юзага келтирди. Даромадлари 50% ёки ундан кўпроққа тушган деҳқонлар энг кўп зарар кўрди.

Озчиликлар

Жами аҳолининг учдан бир қисмини озчиликлар вакиллари, жумладан беш-олти миллион украиналиклар, уч миллиондан ортиқ яҳудийлар, бир ярим миллион беларуслар ва 800 мингга яқин немислар ташкил этарди.[14] Бу озчиликлар сиёсатда четга сурилганидан ва Полша шартномаларда рози бўлган ҳуқуқлардан маҳрум бўлганидан шикоят қилиб, тобора четлашиб борди. Тарихчи Петер Д. Стачура урушлараро Полшадаги этник муаммони кўриб чиқди ва тарихчиларнинг қарашларини умумлаштиради, у шундай ёзади: "Иккинчи Республика озчиликларга нисбатан аччиқ, қарама-қаршилик ва жанжал эмас, балки тотувлик ва тинч-тотув яшашга олиб келадиган сиёсатни ишлаб чиқишдан қаттароқ муаммога дуч келмаслигини инкор этиб бўлмайди. Хулоса шуки, Полша бу саволга қониқарли тарзда жавоб бера олмади.

Миллий аҳолининг 15% га яқинини ташкил этувчи ва бир қанча шарқий вилоятларда кўпчилик бўлган Украина озлиги билан муносабатлар янада кескинлашди. Украиналиклар ўзларининг полшалик мулкдорларидан ва ҳукуматнинг уларни колонизатсия қилиш сиёсатидан норози бўлган қамбағал деҳқонлар эди. 1924-йилдан кейин мактаблар икки тилда эди (талабалар поляк тилини ўрганишлари керак эди) ва давлат идораларида украин тилидан фойдаланишга рухсат берилмаган. Баъзи

украиналиклар саботаж килишга ҳаракат килишди ва ҳукумат оммавий хибсга олиш билан бостирилди; бу Украина жамоат марказларининг Полша ўт кўйишига токат килди. Православ черковлари, айниқса Волиния вилоятида ёпилди. Айрим эркаклар яширинча кириб, ҳукумат билан ҳамкорлик килган украиналикларга, шунингдек, Полшанинг юкори мансабдор шахсларига суикасд уюштиришга уринган.

1920-йиллардан бошлаб Полша ҳукумати яҳудийларни давлат банкларидан кредит олиш, давлат секторида ишга жойлашиш ва бизнес литсензияларини олишдан четлаштирди. 1930-йиллардан бошлаб яҳудийларнинг университет таълимига, яҳудий дўконларига, яҳудий экспорт фирмаларига, Шечитага, яҳудийларнинг тиббий ва юридик касбларга, бизнес уюшмаларига ва бошқаларга киришига чекловлар қўйилди. 1921-22 йилларда талабаларнинг 25 фоизи яҳудий бўлса, 1938-9 йилга келиб бу кўрсаткич 8 фоизга тушди. Ҳукумат Миллий бирлик лагерини (ОЗОН) ташкил килди; ОЗОН яҳудийларнинг Полшадан оммавий эмиграциясини, яҳудийларни бойкот килишни, нумерус сласус (шунингдек каранг: Гетто скамейкалари) ва яҳудийларнинг ҳукукларини бошка чеклаш тарафдори эди. Шу билан бирга, Полша ҳукумати сионистик Иргунни қўллаб-қувватлади, ўз аъзоларини Татра тоғларида ўқитди ва 1937-йилда Полша ҳукумати 10 000 кишини куруллантеришга кодир бўлган Фаластиндаги яҳудий ер остига катта ҳажмдаги курулларни этказиб бера бошлади. Полша халқаро майдонда Фаластинда яҳудийлар давлати ташкил этилишини қўллаб-қувватлади ва келгуси 30 йил ичида секин-аста эмиграция Полшадаги яҳудийлар аҳолисини 500 000[15] га кискартиришига умид килди ва ревизионист сионизм етакчиси Зеев Жаботинский билан ҳамкорлик килди. Буюк Британиядан Фаластин мандати; унинг „Эвакуация режаси“ 10 йил ичида 1,5 миллион яҳудийни, жумладан 750 000 полшалик яҳудийни Фаластинга жойлаштиришни назарда тутган[16] Бу гоё ўз яҳудий аҳолисига нисбатан оммавий эмиграция сиёсатини олиб борган ва жой кидираётган Полша ҳукумати томонидан илик кутиб олинди.[17][18][19][20]

Аграрчилик

Аҳолининг ўн кишидан етти нафари фермер хўжалигида меҳнат килган. Полша кишлок хўжалиги Шаркий Европа давлатларининг одатий камчиликларидан азият чекди: технологик колоклик, паст махсулдорлик, капитал ва бозорларга кириш ёқ клиги. Гарбдаги собик Германия худудлари ёгингарчилик ва тупрок сифати яхширок бўлган ва энг самарали бўлган, собик Россия ва Австрия худудлари эса ўртача кўрсаткичдан паст эди. Полша дехконлари, агар улар ўз ерларига эгалик килсалар ва эр эгасига ижара хаки тўламасалар, шунча яхши бўлади, деб хисоблашарди. Улар аграрликни маъкулладилар ва ерларни йирик мулклардан узокда, дехконларга кайта таксимлашга чакирдилар. Бу амалга оширилди ва кўплаб кичик фермер хўжаликлари хаётий бўлинмаларга бирлаштирилди. Ер ислохоти этник жихатдан олиб борилди. Гарбда 1919-йилда чет эллик килинган немислар тезда ўз ерларини ёқ котдилар. Шарқда, аксинча, украин ва белорус дехконлари полшалик эр эгалари учун дехкончилик килдилар ва ерларни кайта таксимлаш бўйича жиддий ҳаракатлар килинмади.[21][22]

Социалистик сиёсатчи Болеслав Лимановский аграризм хакида Полша шароитларига мос келадиган эклектик дастур ишлаб чикди. Хўжалик бошқарувчиси сифатидаги амалий тажрибаси сотсиалистик, „ягона солик“ ва славян жамоавий гоёлари билан уйғунлашиб,

дунёкарашини шакллантирди. У жуда кичик хўжаликларнинг самарасизлигига карши туриш учун йирик давлат хўжаликлари билан аграр сотсиализм шаклини таклиф килди. Мустакил Полшада у зодагонлар мулкларини экспроприатсия қилишни ёклади. Унинг деҳкон индивидуализмини кузатиши уни Полшада ихтиёрий коллективизм ва ижарага олинган ерга шахсий эгалик қилишни бирлаштириши кераклигига ишонтирди.[23]

Халқаро муносабатлар

Ташқи ишлар вазири Жозеф Бек 1935-йилга келиб ташқи сиёсатга тўлиқ мас'ул эди, аммо унинг қўли калта эди. 35 миллион аҳолиси бўлган Полша катта аҳолига эга, аммо sanoat базаси жуда заиф эди; унинг уруш режалари Германия ўрнига Совет Иттифокига қаратилган эди. Полша яна иккита қучли диктатура — Гитлер Германияси ва Сталин СССР билан узок чегараларга эга эди. Оверй Европадаги барча янги давлатлар ҳақида шундай дейди:

"Полша деярли энг ёқмаган ва ташқи ишлар вазирига энг ишонмаган мамлакат эди. Полшанинг мустакил қизикка интилиши 1938-йил охирига келиб уни яқин дўстларидан маҳрум қилди. Гарб давлатлари Полшани очқўз ревизионист, либерал, антисемит, немиспараст давлат сифатида қўрди; Бек „тахдидчи“, „тақаббур ва хиёнаткор“ эди"[24].

Полша Совет Иттифоки ва Германия ўртасидаги мустакил халқлар блокининг раҳбари бўлишга интилди ва бу қучларни тўхтатиш учун бирлашди. Бирок, Полша ўзининг кичик қўшилари билан шунчалик қўп тортишувларга дуч келдики, у ҳеч қачон блок қура олмади. Аввалига Франция Полшани афзал қўрди, чунки Франция Германияга қарши иттифокчи бўлишни истади; Франция айниқса 1919-йилги Париж конференциясида ва 1920-йилларда Британиянинг Полшани заифлаштириш ҳаракатларига қаршилиқ қўрсатганида ёрдам берди. Аммо, 1935-йилдан кейин Франция Бекга ишонмади ва Шарқий Европага қизиқишни ёқ қотди ва Полша тобора ёлғиз қолди.

1925-йилда Берлин 1918-йилдан кейинги гарбда Франция билан чегараларини расман тан олди.[25][26] Худди шу йили Германия Полшадан қўмир импортини икки баравар қайтарди, бу ўз навбатида Германия-Полша савдо урушини келтириб чиқарди.[27] Совет Иттифоки билан муносабатлар душман бўлиб қолди, аммо Пилсудски музокаралар олиб боришга тайёр эди ва 1932-йилда икки мамлакат ҳужум қилмаслик тўғрисидаги пактни имзолади.[25][28] Орадан қўп ўтмай ҳокимият тепасига Гитлер қелди. Миш-мишларга қўра, Пилсудски Францияга Полша ва Франция 1933-йилда Гитлери ағдариш учун олдиндан ҳарбий зарба беришни таклиф қилган. Бундан ташқари, Францияда ҳеч қим Полшадан бундай сўров ҳақида хабар бермади. [26] Пилсудски Данзигга нисбатан Гитлер дарҳол маъқуллаган талабларни қўйди; Полша ва фашистлар Германияси ўртасидаги муносабатлар дўстона тус олди ва улар 1934-йил январ ойида Германия-Полша ҳужум қилмаслик тўғрисидаги пактни имзоладилар. Шу билан бирга, Чехословакия, Руминия ва Югославия Кичик Антантада Франция қўмағида иттифокчи бўлган.[29]

Франция Полша ва Чехословакиянинг иттифокчиси бўлиб, уларни чегарадаги қелишмовчиликларни ҳал қилишга ва иттифокчи бўлишга, шунингдек, Совет Иттифоки

билан ҳамкорлик килишга бир неча бор уриниб кўрди. Нафакат чегара муаммолари туфайли, балки Праганинг Москва билан ишлашга тайёриги Варшаванинг Москвадан узоклашишга бўлган катъий қарори билан тўқнаш келгани учун ҳам муваффақият бўлмади.

1934-йил май ойида Полша-Совет ўртасида имзоланган ҳужум қилмаслик тўғрисидаги пакт 1945-йил 31 декабрда узайтирилди[30] 1934—1939-йилларда Полша-Совет муносабатлари мавжуд, аммо совуқ эди, Полша-Германия муносабатлари нормал ва вақти-вақти билан дўстона эди.[31]

Харбий қўбилиятлар

1934-35 йиллар учун бюджетдан армия учун 762 миллион злотич ажратилган, бу умумий миқдорнинг 32 фоизини ташкил қилади. У 7 905 офицер, 37 000 профессионал аскар ва 211 110 милитсия аскардан иборат самарали қўшни таъминлади.

1939-йилга келиб Полшада 37 та пйёда дивизияси, 11 та отлик бригада ва иккита зирхли бригада, шунингдек артиллерия бўлинмаларида 283 минг киши фаол хизматда бўлган катта армия мавжуд эди. Яна 700 000 киши захирада хизмат қилган.[32] Асосий муаммо маблағ этишмаслиги эди. Чекланган мудофаа бюджети минимал механизатсиялаш имконини берди. Аксарият қўроллар Полшада ишлаб чиқарилган, аммо ишлаб чиқариш даражаси паст (7ТП танки бунга мисол) ва валюта кам эди. Полша 1942-йилда яқунланиши керак бўлган қайта қўролланиш жараёнининг ярмини босиб ўтгани ёрдам бермади. Франция ва Буюк Британиянинг босими остида сафарбарликнинг бекор қилиниши ва сафарбарликнинг бир ҳафтадан камроқ вақт ўтгач қайта бошланиши қалқашликларни келтириб чиқарди.

Полшада яхши самолётлар ишлаб чиқарадиган давлат авиатсия компанияси ПЗЛ бор эди. 1931-йилда у 1930-йилларнинг бошларида дунёдаги энг илғор қўрувчи ПЗЛ П.11 ни ишлаб чиқди. Улар немиснинг Мессерсмитт 109 самолётига тенг келмасди, улар баландроқ ўча оладилар, яхши қўролланган ва 100 ўчар эдилар. км/соат тезроқ. Қамчиликларга қарамай, қамида 110 галаба П.11 га 30 га яқин ёқотиш ўчун ҳисобланган. ПЗЛ.37 Łoś ажойиб икки двигателли ўрта бомбардимончи эди. Ўруш бошланганда Полшада 36 таси жангга тайёр эди. 1939-йилда Полшада асосан эскирган 390 та жанговар самолёт бор эди. Германияда 2800 та янги қўрувчи самолётлар, бомбардимончилар ва транспорт воситалари мавжуд эди.[33][34]

Поляклар ўзларининг ночор аҳолига қарамай, босқинчи советларга қарши иккита жангда галаба қозонишга муваффақ бўлишди, шу жумладан совет пйёда аскарлари полшалик позитсияларини елкама-елка босиб, уларни пулемётлар ўчун жуда осон нишонга айлантирган.

Ташки сийёсат (1935—1939)

1935-йил май ойида Пилсудски вафотидан сўнг, Полшадаги сийёсат бешта юқори мартабали амалдорлар, жумладан, президент Игнасий Моўсиски томонидан белгиланди; Витсе-президент Евгениус Квиатковски ; Бош вазир Феликян Славой Складковски; ва маршал Эдвард Смигль-Рйdz, армия бош қўмондони. Ташки сийёсат ташки ишлар вазири полковник Жозеф Бекнинг эксклюзив соҳаси эди. Сайловлар ўтказилди, лекин демократия йўқ эди ва Сейм шунчаки резина муҳр эди.

Полшанинг Шарқий Европада нейтрал давлатлар блокига раҳбарлик қилиш орзуси

1933-йилдан кейин Гаклаб колди, лекин унинг фойдалилигига тобора камрок ишонди. Гитлернинг узок муддатли максадлари Полша худудларини кўшиб олиш ва Полшанинг колган кисмларини бўйсундириш эди, бу гоёни у 1933-йилда ўзининг энг якин доирасига ошкор килган[35] Полшанинг ечими Германия ва Совет Иттифоки билан нормал муносабатлар сиёсати эди, лекин у билан иттифок тузиш эди. на („тенг масофа сиёсати“[36][37] ёки „мувозанат“ сифатида ҳам тавсифланади). Шунга кўра, Полша рахбарияти Германиянинг Россияга карши ҳамкорлик таклифларини рад этди. Шу билан бирга, Бекнинг максади „имкон қадар Германия билан алоҳида карама-каршилиқдан қочиш“ эди. Сиёсат икки устунга таянди: Полшанинг Германия ва СССР билан имзолаган хужум қилмаслик тўғрисидаги пактлари.[31]

1938-йил март ойида чегарадаги воқеадан кейин Полша Литвага ултиматум қўйиб, Полша ва Литва ўртасида дипломатик муносабатларни тиклашни ва Полша билан аввал ёпилган чегарани қайта очишни талаб қилди.[38] Уруш хавфига дуч келган Литва ҳукумати Полша талабларини қабул қилди. 1938-йил октябр ойида Мюнхен қелишуви Буюк Британия ва Франциянинг розилиги билан Германияга Чехословакиянинг муҳим немис озчиликлари, яъни Судет деб аталадиган худудларини эгаллаб олишга рухсат берди.

1939-йил бошида Германия Чехословакиянинг колган кисмини босиб олди. Германия Полшадан Германиянинг сунъий ёлдош давлати сифатида Анти-Коминтерн пактига қўшилишини талаб қилди.[39] Германия Германияни Данзиг, кейин эса Шаркий Пруссия билан боғлайдиган, Полшани денгиздан ва асосий савдо ёлдан ажратиб турадиган экстратерриториал автомагистрални талаб қилди, буни Полша рад этди. Германия, шунингдек, 1920-йилда Германиядан ажралиб чиққан ва ўша пайтдан бери Полша билан боғхона иттифокида Эркин шаҳар сифатида фаолият юритувчи 90% немис аҳолисига эга бўлган, нацистлар томонидан бошқариладиган Данзиг шаҳрининг қўшилиши учун босим ўтказди.[40]

Полша коридори ва Данзиг

Немислар Версал шартномасидан олдинги чегараларни тиклашни хохлашди ва шунинг учун улар Полшага янги талабларни қўйишди.[41] Улар "Полша коридори" га эгалик ҳуқуқини аниқлаш учун плебиссит ўтказишни талаб қилишди. Фақат 1918-йилгача коридорда яшовчиларга овоз бериш мумкин эди. Овоз беришдан кейин „Германия“ деб эълон қилинган жойда яшовчи барча поляклар учун ҳам худди шундай бўлади. Дансиг овоз беришдан қатъи назар, Германиянинг бир кисми бўлиши керак эди, аммо агар Германия мағлуб бўлса, у Германиядан Дансигдан Шаркий Пруссиягача бўлган автобан тизими орқали Шаркий Пруссияга қириш қафолати эди.[42] Агар Полша овоз беришда ютқазса, коридор Германияга кетади ва Гдиния денгиз порти Полшани Гдиния билан боғловчи маршрут билан Полша анклавига айланади. 3 апрел куни Полшани қўллаб-қувватлаш бўйича Британия-Франция қафолати эълон қилингандан сўнг, Данзиг бўйича музокаралар қўнланди. Германия 1939-йил 1 сентябрда Полшага бостириб қирди[43][44][45][46] Данзиг масаласи немис босқинининг сабаби эмас эди; Гитлер 1939-йил май ойида ўз генералларига шундай деди: „Бу Данзиг эмас. Биз учун бу шарқда яшаш майдонимизни қенгайтириш ва озик-овқат таъминотини хавфсиз қилиш масаласидир“.[47] Полша давлатини, Полша маданиятини ва ҳақиқатан ҳам Полша аҳолисини бутунлай йўқ қилиш Гитлернинг асосий максадига айланди[48]